Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0104

Kilpailupolitiikka – vuosikertomus 2024

Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. toukokuuta 2025 kilpailupolitiikasta – vuosikertomus 2024 (2024/2079(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 101–109 artiklan,

– ottaa huomioon Ursula von der Leyenin 18. heinäkuuta 2024 julkaiseman asiakirjan ”Euroopan valinta: Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2024−2029”,

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin raportin Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta ”The future of European competitiveness”,

– ottaa huomioon 18. huhtikuuta 2024 julkaistun Enrico Lettan selvityksen ”Much more than a market”,

– ottaa huomioon 23. lokakuuta 2024 julkaistun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 21/2024 ”Valtiontuki kriisien aikana – Reagointi oli nopeaa, mutta komission toteuttama seuranta oli puutteellista ja EU:n elinkeinopoliittisia tavoitteita tukevissa puitteissa ilmeni epäjohdonmukaisuuksia”,

– ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 20. tammikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EY:n sulautuma-asetus)[1],

– ottaa huomioon SEUT 11 artiklan, jossa määrätään, että ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi,

– ottaa huomioon vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta 6. huhtikuuta 2022 annetun

[1] EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2022/591[1] 3 artiklan, jossa säädetään, että ympäristölle haitalliset tuet, erityisesti fossiilisten polttoaineiden tuet, on lakkautettava viipymättä,

– ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot 3. syyskuuta 2024 asiassa C-611/22 P (Illumina v. komissio)[2], 10. syyskuuta 2024 asiassa C-465/20 P (Euroopan komissio v. Irlanti ym.[3]) ja 10. syyskuuta 2024 asiassa C-48/22 P (Google ja Alphabet v. komissio)[4],

– ottaa huomioon kesäkuussa 2024 annetun komission kertomuksen ”Protecting competition in a changing world – Evidence on the evolution of competition in the EU during the past 25 years”,

– ottaa huomioon marraskuussa 2024 julkaistun parlamentin rakenne- ja koheesiopolitiikkayksikön tutkimuksen ”The role of commodity traders in shaping agricultural markets”,

– ottaa huomioon 20. joulukuuta 2023 julkaistun Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen raportin ”CRA Market Share Report: 2023 edition”,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A10-0071/2025),

A. katsoo, että nykyinen haastava taloudellinen, ilmastoon liittyvä ja geopoliittinen tilanne, jolle on ominaista epävarmuus ja ennakoimattomuus, edellyttää uudenlaista lähestymistapaa unionin kilpailukykyyn ja konkreettisia strategioita talouskasvun lisäämiseksi;

B. toteaa, että EU:n kilpailupolitiikkakehyksen asianmukainen täytäntöönpano johtaa hintojen alenemiseen, laadun paranemiseen, kuluttajien valinnanvapauden lisääntymiseen, nopeampaan innovointiin sekä oikeudenmukaisempaan ja häiriönsietokykyisempään talouteen ja että täytäntöönpanolla suojellaan toimijoiden sisämarkkinoille pääsyn edellytyksiä torjumalla määräävän aseman väärinkäyttöä, monopoleja ja sisämarkkinoita vääristäviä käytäntöjä;

---

1 EUVL L 114, 12.4.2022, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

2 Unionin tuomioistuimen tuomio 3. syyskuuta 2024, Illumina v. komissio, C-611/22 P, ECLI:EU:C:2024:677.

3 Unionin tuomioistuimen tuomio 10. syyskuuta 2024, Euroopan komissio v. Irlanti ym., C-465/20 P, ECLI:EU:C:2024:724.

4 Unionin tuomioistuimen tuomio 10. syyskuuta 2024, Google ja Alphabet v. komissio, C-48/22 P, ECLI:EU:C:2024:726.

C. ottaa huomioon, että Draghin raportissa korostetaan, että EU:lla on laaja ja monipuolinen teollinen innovointiperusta ja merkittävä suhteellinen etu vihreän teknologian alalla, mutta tämän edun säilyttämiseksi tarvitaan jatkuvia toimia; katsoo tässä yhteydessä, että ilmasto- ja ympäristönäkökohtien sisällyttäminen kilpailupolitiikkaan on olennaisen tärkeää; ottaa huomioon, että Lettan raportissa todetaan, että EU:n puutteellinen yhdentyminen rahoitus- ja energia-aloilla sekä sähköisen viestinnän alalla on yksi tärkeimmistä syistä, joiden vuoksi Euroopan kilpailukyky heikkenee;

D. katsoo, että EU:n kilpailupolitiikka voisi vahvistaa sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä sekä tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, digitaalisen kompassin ja kilpailukykykompassin tavoitteita, joiden kannalta kansainvälinen vaihto ja yhteistyö ovat olennaisen tärkeitä;

E. ottaa huomioon, että komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten on toimittava puolueettomasti ja objektiivisesti, jotta voidaan säilyttää EU:n kilpailupolitiikan uskottavuus; ottaa huomioon, että kansallisten kilpailuviranomaisten poliittinen riippumattomuus on erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa kilpailupolitiikan puolueettomuus ja luotettavuus;

Yleisiä huomioita

1. katsoo, että EU:n kilpailulainsäädännöllä pyritään suojautumaan liialliselta keskittymiseltä ja markkinavoiman kasautumiselta, ja muistuttaa kilpailupolitiikan merkityksestä tehokkuuden, innovoinnin ja kasvun edistämisessä, tasapuolisten toimintaedellytysten luomisessa sekä kuluttajien suojelussa varmistamalla, että markkinat pysyvät kilpailukykyisinä, tehokkaina, dynaamisina ja innovatiivisina ja että ne toimittavat laadukkaita tuotteita ja palveluja kohtuullisin hinnoin ja laajalla valikoimalla;

2. muistuttaa, että kilpailupolitiikan olisi myötävaikutettava kaikkiin EU:n politiikkoihin, erityisesti kestävyyden, energian, puolustuksen ja digitalisaation aloilla; suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen luoda uusi valtiontukikehys puhtaan teollisuuden ohjelman tueksi, jotta voidaan varmistaa kilpailukyky ottamalla käyttöön tarvittava julkinen tuki energiasiirtymälle EU:n teollisuuden hiilestä irtautumiseksi ja varmistaa samalla, että se ei estä innovointia, nosta hintoja tai vähennä kilpailua sisämarkkinoilla; muistuttaa, että valtiontuki ei saisi vääristää reilua ja tehokasta kilpailua;

3. korostaa, että EU:n sisämarkkinoiden maailmanlaajuinen vahvuus ja merkitys johtuvat paitsi niiden sisäisestä ja ulkoisesta kilpailukyvystä myös niiden kyvystä asettaa yhteisiä normeja ja taata alueellinen yhteenkuuluvuus; toteaa, että poliittisten päättäjien olisi samalla otettava asianmukaisesti huomioon kansainvälisen sääntelyn ja markkinoiden kehitys, ja kehottaa komissiota pyrkimään jatkuvaan vuoropuheluun ja yhteistyöhön kansainvälisellä tasolla, muun muassa

toisen sukupolven yhteistyösopimuksilla, jotka mahdollistavat tehokkaamman tietojenvaihdon kilpailuviranomaisten välillä ja kilpailupolitiikan vaikutuksen kehittämisen maailmanlaajuisesti; korostaa Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston merkitystä ja kehottaa komissiota tässä yhteydessä asettamaan etusijalle jatkuvan rakentavan vuoropuhelun ja yhteistyön kansainvälisellä tasolla; vaatii kansallisten kilpailuviranomaisten välistä koordinointia, jotta voidaan varmistaa kilpailusääntöjen yhdenmukainen soveltaminen, ja korostaa tarvetta lisätä yhteistyötä kilpailuoikeuteen keskittyvien ja muiden alakohtaisten sääntelyviranomaisten välillä;

Kilpailukykyinen unioni

4. tukee komission sitoumusta investoida kestävään kilpailukykyyn; suhtautuu myönteisesti siihen, että Draghin raportissa painotetaan innovointia, investointeja, markkinoiden yhdentymistä, hiilestä irtautumista ja häiriönsietokykyä, ja pitää myönteisenä asiana sitä, että Lettan raportissa keskitytään yhdentymiseen, riippumattomuuteen ja solidaarisuuteen; kannustaa noudattamaan sellaisia politiikkoja, joilla edistetään innovointia, kilpailukykyä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua;

5. korostaa, että koordinoitu, kohdennettu ja aidosti eurooppalainen teollisuuspolitiikka on tarpeen, jotta voidaan parantaa kilpailukykyä; toteaa, että tämä ei saa johtaa määräävään markkina-asemaan tai sen väärinkäyttöön, hintavääristymiin tai talouden tehottomuuteen, ja huomauttaa, että tarvitaan tehokkaita yrityskeskittymien valvontamenettelyjä;

6. katsoo, että kaiken myönnetyn valtiontuen olisi vastattava EU:n toimintapolitiikan tavoitteita; panee merkille komission aikomuksen antaa ohjeita valtiontuen yhteensopivuudesta innovointiin, ilmastoon ja taloudelliseen turvallisuuteen liittyvien näkökohtien kanssa sekä sen toimet, joilla fossiilisten polttoaineiden tukia vähennetään ja poistetaan asteittain puhtaan teollisuuden ohjelman mukaisesti, ja kannustaa jäsenvaltioita harkitsemaan lisäehtojen käyttöönottoa valtiontuen saamiselle; vaatii, että EU:n ulkopuolisten maiden veroparatiisien kautta muodostetut yritykset suljetaan valtiontuen ulkopuolelle; kehottaa komissiota tutkimaan yhdenmukaisuuden puutetta takaisinperintämekanismeissa;

7. panee merkille komission kertomuksen, jonka mukaan markkinoiden keskittyminen, marginaalit ja voitot ovat lisääntyneet viimeksi kuluneiden 25 vuoden aikana kun taas teollisuuden dynamiikka on vähentynyt kilpailulainsäädännön aktiivisesta täytäntöönpanosta huolimatta; panee myös merkille, että marginaalien lisääntymisen todettiin johtuvan markkinaosuuksien uudelleenjakamisesta suurimmille yrityksille; toteaa lisäksi, että vähäisellä kilpailulla on ollut merkittäviä haitallisia vaikutuksia kuluttajiin, ostovoimaan sekä EU:n yritysten kilpailukykyyn ja yleiseen talouskasvuun; muistuttaa, että kilpailulainsäädännön soveltamisessa olisi keskityttävä

varmistamaan avoimet ja kilpailuun perustuvat markkinat ilman kilpailunvastaisia käytäntöjä;

8. huomauttaa, että valtiontukia käytetään yhä enemmän teollisuuspolitiikan tavoitteiden tukemiseen; muistuttaa, että tällainen tuki, joka on sallittu SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, ei saa vaikuttaa haitallisesti kaupankäynnin edellytyksiin tai yhteiseen etuun; panee merkille jäsenvaltioiden erilaiset finanssipoliittiset valmiudet ja varoittaa, että valtiontukien hajanaisuus johtaa epätasapuolisiin toimintaedellytyksiin; kehottaa komissiota seuraamaan näitä vaikutuksia ja turvaamaan sisämarkkinoiden eheyden, esimerkiksi Euroopan kilpailukykyrahaston kaltaisen eurooppalaisen teollisuuspolitiikan yhteisen rahoitusvälineen avulla, kuten komission puheenjohtaja von der Leyen ehdotti poliittisissa suuntaviivoissaan; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pidättäytymään ryhtymästä tukikilpailuun, joka vain pahentaa markkinoiden vääristymiä erityisesti, kun rahoitetaan tehottomia yrityksiä; toteaa, että tilapäisillä valtiontukikehyksillä ei ole pystytty estämään markkinoiden pirstoutumista entisestään, ja panee merkille, että 77 prosentista ilmoitetusta valtiontuesta vastasi vain kaksi jäsenvaltiota; kehottaa tiukentamaan valtiontuki-ilmoitusten seurantaa ja lisäämään valtiontukiraportointia ja valtiontukien avoimuutta Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suositusten mukaisesti;

9. korostaa Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden (IPCEI) merkitystä sellaisten EU:n sisäisten hankkeiden rahoittamisessa, joilla on rajat ylittävä ulottuvuus; korostaa, että Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla olisi oltava todellista EU:n tason lisäarvoa, mikä tarkoittaa, että niillä olisi oltava myönteinen vaikutus useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että mahdolliset valtiontuki-ilmoitukset ovat valmiita viimeistään kuuden kuukauden kuluessa;

10. panee merkille Draghin raportin arvion, että EU:n kilpailukyvyn suojelemiseksi tarvitaan 800 miljardia euroa lisärahoitusta vuodessa; on tietoinen julkisten ja yksityisten investointien merkityksestä tässä yhteydessä; korostaa, että EU:n talousarviossa on oltava asianmukaiset valmiudet tätä varten; katsoo, että säästö- ja investointiunionin loppuun saattaminen on tärkeää, jotta voidaan saada yksityiset investoinnit liikkeelle, puuttua sisämarkkinoiden pirstoutumiseen ja tukea EU:n teollisuusstrategiaa; toteaa, että on toteutettava kiireellisesti uudistuksia ja pantava tehokkaasti täytäntöön Draghin raportissa esitetyt kolme toiminta-aluetta, joita ovat i) innovaatiokuilun kurominen umpeen Yhdysvaltoihin ja Kiinaan nähden ii) yhteinen suunnitelma, joka koskee hiilestä irtautumista ja kilpailukykyä, jotta voidaan nopeuttaa energiasiirtymää ja alentaa energiakustannuksia ja iii) turvallisuuden lisääminen ja riippuvuuksien vähentäminen;

11. suhtautuu myönteisesti tasapuolisten toimintaedellytysten suojeluun eurooppalaisilla markkinoilla ja eurooppalaisten yritysten ja niiden työntekijöiden suojeluun polkumyynnin vastaisilla toimenpiteillä, joilla korjataan vääristävää ulkomaista valtiontukea; kehottaa komissiota hyödyntämään nopeasti käytettävissä olevia julkisia hankintoja ja ulkomaisia tukia koskevia kaupan välineitä, jotta voidaan estää epäreilu kilpailu sisämarkkinoilla;

Täytäntöönpanon painopisteet

12. panee merkille liiketoimintakäytäntöjen muutokset ja korostaa kartellitapausten vähenemistä; varoittaa kuitenkin uusista haitallisista toimintamuodoista, kuten hiljaiseen hyväksyntään perustuvasta kolluusiosta ja algoritmisesta kolluusiosta, ja korostaa tarvetta yhdenmukaistaa täytäntöönpanon painopisteitä tämän kehittyvän toimintaympäristön kanssa;

13. panee merkille Draghin raportin ehdotuksen ”uudeksi kilpailuvälineeksi”, joka on joustava markkinatutkimusväline, jolla on tarkoitus puuttua rakenteellisiin kilpailuongelmiin, jotka eivät johdu kilpailunvastaisista sopimuksista tai määräävän aseman väärinkäytöstä, ja jolla voidaan määrätä markkinoiden laajuisia tulevaisuuteen suuntautuvia rakenteellisia tai toimintaa koskevia korjaustoimia, myös vähentämällä markkinoille pääsyn esteitä, ja jonka tavoitteena on parantaa kilpailukykyä, kannustaa innovointiin ja suojella heikossa asemassa olevia kuluttajia; kehottaa Euroopan komissiota analysoimaan, miten tämä väline täydentäisi toimialatutkintaa koskevaa nykyistä kehystä;

14. muistuttaa, että perussopimuksen mukaan komissiolla on valtuudet puuttua markkinavoiman hyväksikäyttöön perustuvaan väärinkäyttöön;

15. toteaa, että on olemassa oikeusperusta rakenteellisille korjaustoimille määräävän markkina-aseman väärinkäytön torjumiseksi; on tietoinen siitä, että EU:n kilpailusääntöjen mukaan rakenteellisia korjaustoimia olisi käytettävä ainoastaan viimeisenä keinona ja vain, jos toimintaa koskevat korjaustoimet ovat osoittautuneet tehottomiksi, mutta pitää kuitenkin valitettavana, että komissio on haluton puuttumaan määräävään markkina-asemaan rakenteellisten korjaustoimien avulla; kehottaa jälleen hyödyntämään paremmin rakenteellisia korjaustoimia ja lopettamaan toimintaa koskevien korjaustoimien ensisijaisuuden sekä kannustaa toteuttamaan tarvittaessa lisätoimia, joilla tehostetaan tarvittaessa niiden soveltamista; kehottaa komissiota hyödyntämään paremmin välitoimia koskevaa välinettä, jotta voidaan lopettaa kaikki kilpailua vakavasti haittaavat käytännöt, erityisesti kun on kyse dynaamisista ja nopeasti kehittyvistä markkinoista, kuten digitaalisista markkinoista;

16. pitää myönteisenä, että vuosina 2024–2029 toimiva komissio on asettanut asumisen etusijalle; kehottaa komissiota arvioimaan, miten EU:n kilpailuperiaatteet vaikuttavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjontaan; kehottaa komissiota arvioimaan yleishyödyllisten sosiaalipalvelujen asemaa ja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevaa poikkeusta kohtuuhintaisten asuntojen osalta;

17. korostaa valtiontukien merkitystä EU:n kehittyneempien alueiden sekä saarialueiden, sisämaa-alueiden, syrjäisimpien alueiden ja taloudellisesti taantuneiden alueiden välisen taloudellisen kuilun kaventamisen välineenä; muistuttaa, että valtiontuen salliminen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen yhteydessä on edelleen olennaisen tärkeää näiden alueiden selviytymiselle, erityisesti kun on kyse yhteyksille ja muille peruspalveluille tarkoitetusta valtiontuesta EU:n eristyksissä oleville, kaukaisille tai syrjäisille yhteisöille; kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuuksia lisätä joustavuutta, kun on kyse rahoituksen myöntämisestä näille alueille;

18. panee merkille Euroopan unionin tuomioistuimen hiljattain antaman tuomion, jonka mukaan yksi jäsenvaltioista ei ole saattanut ECN+-direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä; korostaa, että on tärkeää saattaa ECN+-direktiivi kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita varmistamaan tämän direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon;

Yrityskeskittymät ja kilpailunrajoitukset

19. panee huolestuneena merkille Euroopan unionin tuomioistuimen EY:n sulautuma-asetuksen 22 artiklasta asiassa C-611/22 P (Illumina v. komissio) esittämän tulkinnan, jolla kumottiin komission käytäntö ottaa vastaan tutkintapyyntöjä sellaisista sulautumisista, joista ei ole välttämätöntä ilmoittaa; toteaa, että EY:n sulautuma-asetuksessa ei tarjota komissiolle riittäviä välineitä, joilla puuttua kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutettuihin hankintoihin; on vahvasti sitä mieltä, että yrityskeskittymiä koskevien päätösten vaikutus sisämarkkinoihin oikeuttaa sisämarkkinoita koskevan oikeusperustan sisällyttämisen EY:n sulautuma-asetukseen, jotta lainsäätäjät voidaan digimarkkinasäädöksen tapaan ottaa kaikilta osin mukaan; kehottaa komissiota edellyttämään, että jäsenvaltiot, joilla on asiassa toimivalta tai jotka voivat vaatia toimivaltaa, tutkivat mahdolliset kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutetut hankinnat yrityskeskittymien valvontaa koskevan kansallisen lainsäädäntönsä perusteella ja jatkavat näitä sulautumia koskevien tutkintapyyntöjen tekemistä komissiolle EY:n sulautuma-asetuksen 22 artiklan mukaisesti; kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta tarkistaa EY:n sulautuma-asetusta, jotta voidaan tutkia sulautumia, jotka eivät ylitä EU:n tai kansallisia raja-arvoja, asianomaisista aloista riippumatta;

20. toteaa, että siitä lähtien, kun EY:n sulautuma-asetus tuli voimaan vuonna 2004, ilmoitetuista sulautumista 0,7 prosenttia on joko komissio estänyt tai ne on peruutettu tutkimusten jälkeen;

21. panee merkille, että EY:n sulautuma-asetuksen liikevaihdon raja-arvot eivät välttämättä yksinään sovellu kaikkien sellaisten tapausten havaitsemiseen, joita kilpailuviranomaisten olisi tarkasteltava; kiinnittää huomiota määräävässä asemassa olevien yritysten käytäntöihin, joilla vältellään muodollisia tutkimuksia, kuten tekoälyn alalla ”kumppanuuksien” lisääntyvään käyttöön, mikä myös viittaa tarpeeseen tarkistaa EY:n sulautuma-asetusta;

22. suhtautuu myönteisesti Draghin raportin ehdotukseen keskittymien sallimiseksi vedoten siihen, että ne ovat tarpeen innovoinnin vuoksi tapauksissa, joissa sulautuma lisää innovointikykyä ja -kannustimia, ja kehottaa komissiota analysoimaan ja kehittämään tätä konseptia edelleen; kehottaa lisäksi ottamaan huomioon yleistä etua koskevat kysymykset, kuten vaikutukset työntekijöihin;

23. pyytää komissiota määrittämään kansalliset esteet, jotka voivat estää sitä pitämästä EU:n markkinoita merkityksellisinä yrityskeskittymiä koskevassa analyysissaan; kehottaa komissiota esittämään lainsäädäntöehdotuksen, jotta nämä esteet voidaan poistaa; toteaa, että kansainvälistä ympäristöä on analysoitava huolellisesti, kun päätetään merkityksellisten markkinoiden määrittelystä kilpailu- ja yrityskeskittymien valvonta-asioissa; kehottaa komissiota omaksumaan tarvittaessa myös Draghin ja Lettan raporteissa ehdotetun tulevaisuuteen suuntautuvan lähestymistavan konsolidointiin EU:ssa niin, että otetaan huomioon strateginen merkitys ja kilpailua edistävä mittakaavavaikutus sekä suotuisat investointiolosuhteet tietyillä aloilla, jotta voidaan edistää innovointia ja pitkän aikavälin kilpailua;

24. kehottaa päivittämään yrityskeskittymien arviointikehyksiä siten, että niissä otetaan huomioon realiteetit digitaalitaloudessa, jossa markkinavoima voi näkyä muutenkin kuin perinteisenä markkinaosuutena selvästi rajatuilla markkinoilla; kannattaa kehittyneiden menetelmien kehittämistä datavetoisen määräävän aseman ja verkostovaikutusten analysoimiseksi ja korostaa kuluttajien valinnanvapauden ratkaisevaa merkitystä digitaalisten palvelujen ja laitteiden valinnassa; kannustaa komissiota tehostamaan palvelujen ja laitteiden yhteentoimivuuden mahdollistavia mekanismeja, joilla edistetään innovointia ja kilpailua digitaalisessa ekosysteemissä; kehottaa komissiota edistämään nopeasti digimarkkinasäädöksen mukaisten viestintäpalveluja koskevien nykyisten yhteentoimivuusvelvoitteiden ja datasäädöksen mukaisten pilvipalvelujen tarjoajia koskevien nykyisten yhteentoimivuusvelvoitteiden täytäntöönpanoa sekä aloittamaan digimarkkinasäädöksen uudelleentarkastelun toukokuuta 2026 silmällä pitäen; kehottaa komissiota panemaan täytäntöön nykyiset digimarkkinasäädöksen mukaiset yhteentoimivuusvelvoitteet ja

tutkimaan mahdollisuutta ulottaa ne koskemaan verkkoyhteisöpalveluja; kannattaa sitä, että komissio ottaa mahdollisen kilpailuhaitan paremmin huomioon arvioidessaan sulautumia, joissa laajentuminen lähimarkkinoille vahvistaisi entisestään määräävää markkina-asemaa ostavan yrityksen ydinmarkkinoilla;

25. kehottaa komissiota puuttumaan liian pitkiin kilpailuoikeudellisiin tutkimuksiin, sillä tutkimusten venyessä yritykset hyötyvät edelleen kilpailunvastaisista käytännöistään; kehottaa komissiota asettamaan kilpailuoikeudellisille menettelyille asianmukaiset määräajat ja varmistamaan tehtyjen päätösten vaikuttavan seurannan; kehottaa komissiota hyväksymään uusia välitoimia, jotta voidaan lopettaa kaikki kilpailua vakavasti haittaavat käytännöt, erityisesti kun on kyse dynaamisista ja nopeasti kehittyvistä markkinoista, kuten digitaalisista markkinoista;

Alakohtaiset politiikat

26. suhtautuu myönteisesti kahteen syyskuussa 2024 annettuun merkittävään tuomioistuimen tuomioon, jotka vahvistavat komission väitteen, että Irlannin verosopimus Applen kanssa on laitonta valtiontukea ja että Google käytti määräävää asemaansa väärin perussopimusten vastaisesti; toteaa, että Irlannin oikeudellinen kehys on sittemmin muuttunut; kannustaa komissiota edelleen tiukentamaan yrityksille myönnettävien valikoivien verohelpotusten kaltaisen valtiontukien väärinkäytön valvontaa;

27. panee merkille kansainvälisen verokilpailun haitalliset vaikutukset; muistuttaa tukevansa Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) pilarin 2 täytäntöönpanoa; pitää erittäin valitettavana 20. tammikuuta 2025 annettua Yhdysvaltojen presidentin asetusta, jossa todetaan, että OECD:n maailmanlaajuisella verosopimuksella ei ole lainvoimaa eikä vaikutusta Yhdysvalloissa; korostaa monenvälisyyden merkitystä, jotta voidaan varmistaa, että monikansalliset yhtiöt maksavat kohtuullisen osuuden verotuksesta siellä, missä arvonmuodostus tapahtuu; katsoo, että EU:n olisi kaikilta osin tuettava OECD:n pilaria 2 koskevaa direktiiviä;

28. korostaa huolestuttavia markkinakeskittymiä monilla digitaalisilla markkinoilla, kuten sosiaalisessa mediassa, hakukoneissa, tekoälyssä, pilvipalveluissa, sähköisessä kaupankäynnissä, mikrosiruissa ja verkkomainonnassa; korostaa tosiasiallista ja mahdollista kielteistä vaikutusta EU:n kilpailukykyyn, toimitusketjujen häiriönsietokykyyn, tiedotusvälineiden vapauteen, yksityisyyteen ja tietosuojaan, yhteiskuntaan sekä demokratiaan; kehottaa komissiota käsittelemään teknologiamarkkinoille ominaisia kysymyksiä, kuten infrastruktuurivoimaa laitteisto- ja pilvilaskentakerroksissa, vertikaalista keskittymistä, digitaalisen julkisen tilan algoritmista manipulointia ja markkinoiden vipuvaikutusta digitaalisilla markkinoilla, digimarkkinasäädöksen

puitteissa saavutetun edistymisen mukaisesti; kehottaa lisäksi käynnistämään pilvipalvelualaa koskevia uusia tutkimuksia, jotta voidaan varmistaa edelleen reilu kilpailu ja innovointi sekä ottaa huomioon markkinoiden keskittymisaste tällä alalla ja kilpailunvastaiset käytännöt, jotka liittyvät monimutkaisiin ja läpinäkymättömiin lisensointiehtoihin tai pakotettuun niputtamiseen; kehottaa lisäksi komissiota käsittelemään määräävässä asemassa olevien toimijoiden kasvavaa vertikaalista keskittymistä mainonnan arvoketjussa, koska vertikaalinen keskittyminen vaarantaa EU:n verkkomainonnan alan;

29. panee merkille tekoälypalvelujen nopean kehityksen, joka voi johtaa markkinoiden keskittymiseen; kehottaa komissiota omaksumaan tähän alaan nähden ekosysteemilähtöisen lähestymistavan muun muassa kehittämällä ja soveltamalla uusia haittaskenaarioita, jotta voidaan puuttua alan määräävässä asemassa olevien toimijoiden aseman entistä voimakkaampaan vakiintumiseen; korostaa, että digimarkkinasäädös sisältää useita säännöksiä, joita on käytettävä estämään portinvartijoita rajoittamasta uusia tekoälyn kehittäjiä, ja kehottaa komissiota toimimaan nopeasti, jotta voidaan torjua sen riskiä, että kuluttajat pakotetaan käyttämään ennalta määritettyjä tekoälypalveluja mobiililaitteissaan, ja varmistamaan, että tekoälyjärjestelmät ovat edelleen käyttäjän valittavissa ja läpinäkyviä, koska siten turvataan kilpailu ja kuluttajien valinnanvapaus; kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta lisätä generatiivinen tekoäly uudeksi ydinalustapalveluksi digimarkkinasäädöksen nojalla;

30. panee merkille, että suuret digitaalialan toimijat käyttävät markkinavoimaansa, valtaansa kuluttajiin nähden, taloudellisia resurssejaan ja tietojen keskittämistä joillakin markkinoilla aiheuttaakseen vipuvaikutuksen toisilla markkinoilla; korostaa, että pienet toimijat eivät pysty kilpailemaan edellä mainittujen seikkojen kanssa ja että tämä lisää EU:n kansalaisten riippuvuutta samasta pienestä määrästä EU:n ulkopuolisia yrityksiä ja vaarantaa strategisen riippumattomuuden; kehottaa lisäämään määräävässä asemassa olevien digitaalialojen toimijoiden muihin aloihin kohdistuvan vipuvaikutuksen valvontaa ja EU:n strategista riippumattomuutta tarkistamalla yrityskeskittymiä koskevia suuntaviivoja, jotta varmistetaan, että markkinoilla tapahtuvaa vipuvaikutusta voidaan valvoa tehokkaammin;

31. panee merkille datan ja data-analytiikan välineiden merkityksen yhtenä digitaalisten markkinoiden keskittymistä ja digitaalialan hankintoja ehkäisevänä tekijänä; kehottaa Euroopan tietosuojaneuvostoa antamaan lausunnon keskittymistä, joihin on osallisina yksi tai useampi digitaalialan toimija, tietoaineistojen merkityksestä aiotun keskittymän kannalta, kyseisen hankinnan yhteydessä käsiteltävistä henkilötiedoista ja aiotun keskittymän mahdollisesta vaikutuksesta yksityisyyteen ja tietosuojaan;

32. ilmaisee huolensa dynaamisten hinnoittelumekanismien lisääntyvästä käytöstä kaikkialla unionissa; kehottaa komissiota tutkimaan sääntelytoimenpiteitä, joilla torjutaan erittäin mukautuvia ja läpinäkymättömiä hinnoittelumenetelmiä;

33. kehottaa komissiota panemaan määrätietoisesti täytäntöön kaikki kilpailusäännöt, myös ulkomaisia tukia koskevan asetuksen ja digimarkkinasäädöksen, jotta voidaan puuttua portinvartijakäytäntöihin ja edistää kitkattomia markkinoita ja reilua kilpailua; korostaa, että komissiolla on oltava riittävästi henkilöstöä täytäntöönpanoa varten, ja toteaa, että uudet välineet sekä eri alojen tutkijat ja taloustieteilijät voivat parantaa kilpailulainsäädännön täytäntöönpanoa; korostaa erityisesti, että digimarkkinasäädöstä olisi sovellettava tinkimättömästi ja riippumattomasti ilman, että ulkoiset paineet heikentävät sitä; korostaa, että digimarkkinasäädöstä ja mahdollisia sakkoja ei pidä käyttää pelinappulana tulleja koskevissa keskusteluissa, vaan niiden olisi oltava kulmakivenä EU:n pyrkimyksissä varmistaa oikeudenmukaiset ja kilpailukykyiset digitaaliset markkinat; panee merkille joitakin nimettyjä portinvartijoita vastaan käynnistetyt kuusi sääntöjenvastaisuutta koskevaa menettelyä; on syvästi huolissaan mahdollisista viivästyksistä kriittisissä tutkimuksissa sekä komission kyvystä noudattaa keinoihin liittyviä velvoitteitaan ja tehdä päätös sääntöjenvastaisuutta koskevista menettelyistä ilman aiheetonta viivytystä;

34. panee huolestuneena merkille monien kuluttajamarkkinoiden, kuten rahoituspalvelujen, televiestinnän ja kotitalouksien energian alan markkinoiden, pirstoutumisen ja kehottaa nopeuttamaan ja lisäämään markkinoiden yhdentymistä silloin, kun siitä on hyötyä kuluttajille, sekä tunnustamaan, että tämä markkinoiden yhdentyminen voi edistää investointeja ja innovointia;

35. ilmaisee huolensa voimakkaasta keskittymisestä vähittäiskauppasektorilla sekä maatalous- ja autoteollisuusalalla merentakaisilla alueilla sekä siitä, että määräävässä asemassa olevien yritysten asettamat välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen ylimitoitetut hinnat lisäävät eriarvoisuutta, epävarmuutta ja alueellisia eroja; kehottaa komissiota aloittamaan tutkimuksen SEUT 102 artiklan mukaisista mahdollisista määräävän aseman väärinkäytöistä;

36. panee huolestuneena merkille sen, että markkinat ovat erittäin keskittyneet Euroopan rahoitusalalla ja ala on jatkuvasti liian riippuvainen rajallisesta määrästä EU:n ulkopuolisia palveluntarjoajia; toteaa, että kolmen suurimman luottoluokituslaitoksen markkinaosuus on edelleen yli 90 prosenttia; ilmaisee huolensa siitä, että yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastusmarkkinat ovat jatkuvasti erittäin keskittyneet ja että neljä yritystä pitää hallussaan valtaosaa EU:n tuloista, jotka on tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävien

yhteisöjen tarkastuksiin, mikä rajoittaa valinnanvapautta ja vaarantaa valvojan ja valvottavien väliset läheiset yhteydet; kehottaa komissiota esittämään vaikutustenarvioinnin vaihtoehdoista, joilla voidaan puuttua näihin huolenaiheisiin; kehottaa komissiota arvioimaan huolellisesti julkiset tarjouskilpailut, jotka koskevat tilintarkastusmarkkinoiden toimijoiden asiantuntemusta, jotta voidaan välttää mahdolliset eturistiriidat;

37. on erittäin huolissaan elintarvikkeiden hintakriisistä ja panee tässä yhteydessä merkille markkinoiden merkittävän keskittymisen elintarvikeketjuissa; kehottaa edelleen komissiota toteuttamaan syvällisen analyysin ostoliittoutumien laajuudesta ja vaikutuksista ja kiinnittämään siinä erityistä huomiota reilun kilpailun ja suuremman avoimuuden takaamiseen valintamyymälä- ja hypermarketketjujen kaupallisissa menettelyissä erityisesti silloin, kun tällaiset menettelyt vaikuttavat tuotemerkin arvoon ja tuotevalikoimaan tai rajoittavat innovointia tai hintojen vertailtavuutta; muistuttaa tässä yhteydessä markkinoiden keskittymisestä maataloushyödykkeiden kaupassa, jossa neljä yritystä vastaa valtaosasta maailman viljakauppaa; pitää valitettavana, että komissio kuitenkin hyväksyi ehdollisesti vuoden 2024 Bunge–Viterra-sulautuman (M.11204) kilpailuun liittyvistä huolenaiheista huolimatta; pyytää komissiota puuttumaan vallan liialliseen kertymiseen muutamien suurten toimijoiden käsiin näillä markkinoilla, jotta voidaan vahvistaa sekä viljelijöiden että kuluttajien neuvotteluasemaa; korostaa tässä yhteydessä uuden kilpailuvälineen täytäntöönpanoa;

38. panee merkille EU:n pankkien suuret nettovoitot nykyisen inflaatiokauden aikana, mikä johtuu pääasiassa siitä, että rahapolitiikan nopea tiukentaminen näkyy viipeellä talletuskoroissa;

39. panee erityisen huolestuneena merkille kahden kansainvälisen korttijärjestelmän määräävän aseman EU:n maksumarkkinoilla ja näiden järjestelmien käytännöt, joilla pyritään vahvistamaan ja laajentamaan niiden määräävää asemaa näillä markkinoilla, ja katsoo, että tämä saattaa lisätä markkinoille pääsyn esteitä ja haitata pitkän aikavälin innovointia[1] sekä johtaa EU:n yrityksille ja viime kädessä kuluttajille aiheutuvien kustannusten nousuun; kehottaa komissiota toteuttamaan päättäväisesti toimia ja painottaa, että siirtohinnoista annettua asetusta (asetus (EU) 2015/751) on tarkistettava, jotta voidaan torjua kansainvälisten korttijärjestelmien veloittamien korttimaksujen merkittävää nousua ja varmistaa oikeudenmukainen, kilpailukykyinen ja läpinäkyvä markkinaympäristö;

---

[1] Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus: ”Digitaaliset maksut EU:ssa – Maksujen turvallisuus ja nopeus parantuneet ja kulut vähentyneet mutta puutteita ilmenee yhä”, 9. tammikuuta 2025, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_FI.pdf.

Parlamentin osallistuminen

40. korostaa, että parlamentin olisi osallistuttava riittävästi kilpailupolitiikan muotoiluun; varoittaa liiallisesta tukeutumisesta ei-sitoviin välineisiin, kuten ohjeisiin ja väliaikaisiin kehyksiin, joissa parlamentin osallistuminen on rajoitettua; kehottaa komissiota aloittamaan neuvottelut kilpailupolitiikkaa koskevasta toimielinten välisestä sopimuksesta, jotta sen täytäntöönpanon painopisteet voidaan virallistaa parlamentille; kehottaa Eurooppa-neuvostoa tekemään SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohdan nojalla päätöksen, joka mahdollistaa säädösten antamisen kilpailupolitiikan alalla tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen; korostaa, että parlamentin olisi osallistuttava enemmän työryhmien ja asiantuntijaryhmien toimintaan tarkkailijana kansainvälisessä kilpailuviranomaisverkossa ja OECD:ssä sekä myös digimarkkinasäädöstä käsittelevässä korkean tason työryhmässä;

41. kehottaa asiasta vastaavaa johtavaa varapuheenjohtajaa, joka on myös kilpailupolitiikasta vastaava komission jäsen, olemaan edelleen tiiviissä yhteydessä parlamentin toimivaltaiseen valiokuntaan ja sen kilpailupolitiikkaa käsittelevään työryhmään;

°

° °

42. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.